

[Електронний ресурс]-Режим доступу: http://tsiurupynskschool2.edukit.kherson.ua/distancijne_navchannya/mo_vchiteliv_fizikomatematichnih nauk/stemosvita_problemi_ta_napryamki_vprovadzhennya/year/2018/month/2

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ – ОСЕРЕДОК ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ (початок 1960-х рр.)

Чумаченко О.А.

*Запорізький національний технічний університет,
м. Запоріжжя, вул. Жуковського,
e-mail: 64, 4858102@ukr.net*

Протягом багатьох років кваліфіковані фахівці з вищою технічною освітою посідають гідне місце в суспільстві. Особливістю підготовки майбутніх спеціалістів полягає в отриманні не тільки теоретичних знань, але й набуття практичних навичок. У м. Запоріжжі осередком технічної освіти є Запорізький національний технічний університет (ЗНТУ), викладачі якого вже понад 100 років готують майбутніх інженерів та техніків. З 1950-х рр. займаються науково-дослідницькою діяльністю, забезпечуючи потреби як місцевих підприємств, так і промисловості України в цілому, що робить дослідження доволі актуальним.

Метою дослідження є короткий огляд історії ЗНТУ початку 1960-х рр. через висвітлення результатів освітньої та наукової діяльності професорсько-викладацького складу навчального закладу.

Історія ЗНТУ почалася з відкриття в м. Олександрівську (нині м. Запоріжжя) Олександрівського механіко-технічного училища, яке, здійснивши декілька реорганізацій, відповідно до Постанови Міністерства вищої освіти СРСР № 139 від 13 лютого 1957 р., було перейменовано в Запорізький машинобудівний інститут (ЗМІ) [1, арк. 1].

На 1960 р. в інституті існували машинобудівний та ливарний факультети, на яких за стаціонарною формою навчання готували кваліфікованих фахівців за спеціальностями «Технологія машинобудування, металорізальних верстатів та інструментів», «Технологія авіаційних двигунів», «Машини та технологія ливарного виробництва», «Машини та технологія обробки металу тиском», «Електрифікація промислових підприємств та установок» і «Автомобілі та трактори» [2, арк. 15]. Вечірнє відділення, крім зазначених профілів, випускало фахівців за спеціальністю «Електрифікація машин та апаратури» [2, арк. 42].

Робота ЗМІ на початку 1960-х рр. була спрямована на розвиток промисловості, пріоритетними напрямками якої були машинобудування, економія матеріалів та раціональна організація виробництва [3, арк. 20]. Тому всі роботи, що стосувалися важливих технологічних факторів, були надважливими для промисловості України.

Зусиллями викладацького складу інституту було впроваджено у виробництво дешевої технологічної сталі для дисків компресорів. Авторами розробки були доценти Б. С. Натапов, С. З. Юдович, В. Є. Прошин та С. І. Рябцев [2, арк. 60]. Результати чергової науково-дослідницької роботи «Дослідження причин, які пошкоджують поверхні литих та кованих лопаток газових турбін» (наукові керівники доценти кафедри «Металорізальні верстати та інструменти» А. В. Якимов та М. І. Бодзич) дозволили виявити фізичну природу появи шліфувальних тріщин і надали можливість установити найоптимальніші режими шліфування профіля пера та замка лопатки [4, арк. 1-2]. Підсумки науково-дослідницької роботи за участі науковців кафедри «Технології ливарного виробництва» («Дослідження процесу вакуумного плавлення сплавів для точного лиття з метою підвищення якості відливок зі сплаву ЖС-6К») відкрили нові можливості для застосування особливо чистих металів та сплавів [5, арк. 1].

У 1961 р. при машинобудівному факультеті відкрито «Університет науки та техніки», в якому протягом двох років мали отримувати освіту інженерно-технічні працівники та робітники запорізьких заводів [2, арк. 76]. Продовжувалася реорганізація ЗМІ: спеціальність «Електрифікація промислових підприємств та устаткування» розділено на дві («Електропостачання промислових підприємств та міст» 0303 та «Електропривод та автоматизація промислового обладнання» 0628). У травні 1961р. ліквідовано вечірній факультет – усіх студентів-вечірників закріплено за своїми спеціальностями за відповідними деканатами [6, с. 90-91].

Ще з 1959 р. успішно діяли аспірантура та наукові школи В. В. Абрамова («Міцність та жорсткість біметалевих елементів конструкцій складної форми»), Ю. А. Шульте («Ливарне виробництво»), Б. С. Натапова («Матеріалознавство та термічна обробка»), П. А. Михайлова («Дослідження фізико-механічних властивостей конструкційних матеріалів») [6, с. 90-91].

Таким чином тільки на початку 1960-х рр. ЗМІ (нині ЗНТУ) готував спеціалістів на двох факультетах за сімома спеціальностями. Викладачі та студенти займалися науково-дослідницькою роботою, незважаючи на закриття вечірнього факультету, слухачі, які поєднували навчання з роботою, мали можливість отримати освіту. І нарешті результати діяльності потужних

наукових шкіл ЗНТУ підтверджують його чільне місце серед вищих навчальних закладів м. Запоріжжя.

Література

1. Державний архів Запорізької області. – Ф. Р-928. – Оп. 12. – Спр. 10. – 3 арк.
2. ДАЗО. – Ф. Р-928. – Оп. 12. – Спр. 106. – 286 арк.
3. ДАЗО. – Ф. Р-928. – Оп. 12. – Спр. 10 «в». – 24 арк.
4. ДАЗО. – Ф. Р-171. – Оп. 6. – Спр. 168. – 63 арк.
5. ДАЗО. – Ф. Р-171. – Оп. 6. – Спр. 170. – 63 арк.
6. Запорізький національний технічний університет. Історичний нарис (1900-2005) / [Б. В. Гордєєв, М. В. Дедков, Ю. В. Іващенко та ін.] – Запоріжжя: Дике Поле, 2006. – 398 с.

ДОСВІД УЧАСТІ НАУКОВО-ОСВІТЯНСЬКИХ ДЕЛЕГАЦІЙ УКРАЇНИ В ПЕКІНСЬКИХ КОНКУРСАХ ЮНАЦЬКОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Шадур А.М.¹, Назаренко В.І.²

¹*Національний університет «Києво-Могилянська академія», Київ-655,
вул. Григорія Сковороди, 2, e-mail: sun_rise@i.ua*

²*Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України, Київ-30,
вул. Леонтовича, 9, e-mail: Nazarenko@biochem.kiev.ua*

Надзвичайно важливу роль в організації і проведенні позакласної, позашкільної роботи, спрямованої на популяризацію досягнень науки і техніки серед учнівсько-студентської молоді, поширення її світогляду, пошук, виховання та залучення до науково-дослідницької діяльності талановитого, обдарованого юнацтва, початкової підготовки наукової зміни відіграють масові навчально-виховні заходи регіонального, державного, міжнародного рівнів такі, як: конкурси-захисти учнівських експериментальних робіт, виставки, конференції, експедиції, семінари, молодіжні наукові форуми. Одне з чільних місць у цих заходах за їх масштабністю, творчою спрямованістю, науковим рівнем належить багаторічній участі представників талановитої молоді України в 27 – 37-му міжнародних конкурсах юнацької науково-технічної творчості в Пекіні (Beijing Youth Science Creation Competition - BYSCC) – 2007-2018 рр. Організаторами конкурсу є Пекінська науково-технологічна асоціація (Beijing Association for Science and Technology - BAST) разом із Пекінським муніципальним відділом освіти, Пекінським муніципальним відділом науки і техніки та Пекінським бюро прав інтелектуальної власності. BAST була